

CON NAI GIÚP BON BU MBRĂNG

Ngày xưa bon Bu Mbrăng bị kẹt nợ đòi do vay con voi của bon Bu Ju. Bon Bu Ju cho bon Bu Mbrăng mượn một con voi. Bon Bu Mbrăng hứa thời gian năm năm sẽ trả voi cho bon Bu Ju.

Qua năm năm, bon Bu Mbrăng cũng chưa có voi để trả đến cho bạn Bu Ju. Bon Bu Ju không thèm đến đòi nợ voi nữa. Bon Bu Ju bàn nhau đi đánh bon Bu Mbrăng để thu tài sản, chiêng, ché, tính sẽ thu nhiều hơn so với giá trị một con voi. Bon Bu Ju tổ chức tập trung năm chục người đi thu của cải, tài sản của bon Bu Mbrăng. Bon Bu Mbrăng thời đó ở trên núi Gũng Kluay. Bon Bu Ju đi đánh lúc nửa đêm. Đêm hôm đó, thuận lợi trăng sáng, đoàn của bon Bu Ju năm chục người vừa đi đến đầu nguồn suối Nsang, bất ngờ có một con nai ra từ đầu suối Jang Huông đuổi húc đoàn người của bon Bu Ju. Đoàn bon Bu Ju năm chục người chạy tán loạn. Có người chạy lên núi, có người chạy xuống suối ẩn núp. Bon Bu Ju ngủ trong rừng tính chuyện đêm hôm sau sẽ đi đánh bon Bu Mbrăng. Đêm đó, họ ngủ trong rừng không ai biết, bon Bu Ju ngủ trong rừng đã mơ thấy một người già hỏi:

- Các cháu đi đâu đêm khuya mà đông người thế này, các cháu định làm gì vậy?

Bon Bu Ju đáp:

- Chúng tôi đi đánh thu của cải của bon Bu Mbrăng nhưng chúng tôi mới đi đến đây bị một con nai đuổi húc chúng tôi.

Ông già hỏi:

- Các cháu có tội nợ gì mà phải đi đánh thu của bon Bu Mbrăng?

Bon Bu Ju nói:

- Chúng tôi có chuyện với bon Bu Mbrăng thế này: Bon Bu Mbrăng kẹt nợ đòi, họ mượn của chúng tôi một con voi, họ hứa năm năm sẽ trả. Đến năm nay đã hết năm năm rồi, bon Bu Mbrăng vẫn chưa thấy trả voi cho chúng tôi. Vì lý do đó, nên chúng tôi tổ chức đánh thu của.

Ông già hỏi tiếp:

- Vậy các cháu đã đến hỏi nợ voi bon Bu Mbrăng chưa, các cháu đã đến đòi mấy lần?

Bon Bu Ju đáp:

- Chúng tôi không thèm hỏi nữa, họ đã hứa với chúng tôi là năm năm phải trả. Năm năm đã qua rồi, họ chưa trả đền con voi cho chúng tôi, chúng tôi phải đánh.

Ông già nói tiếp:

- Các cháu không làm vậy được. Trước khi các cháu đi đánh thu của, các cháu phải đến hỏi nợ đã. Khi nào họ từ chối không chịu trả nợ thì các cháu mới nên đánh thu của. Các cháu chưa đến hỏi nợ lần nào khi không đi đánh là không đúng đâu.

Ông già nói tiếp:

- Các cháu hãy rút về đi thôi, chọn ngày khác các cháu sẽ đi đòi nợ voi. Các cháu đến đòi nợ voi, họ sẵn sàng trả nợ cho các cháu.

Ông già nói vừa dứt lời, người bon Bu Ju nằm mơ đã thức giấc. Sáng dậy họ bàn tính với nhau chuyện mơ, rồi bảo nhau rút về không đi đánh nữa. Đến ngày sau, bon Bu Ju tổ chức đi đòi nợ voi tại bon Bu Mbrăng. Bon Bu Mbrăng sẵn sàng trả nợ voi cho bon Bu Ju. Bon Bu Ju không còn đánh thu của bon Bu Mbrăng nữa.)

Theo bản dịch của nghệ nhân Điểu Kâu, Trương Bi sưu tầm, tài liệu chép tay
(Trích *Tryuện cổ tích các dân tộc thiểu số Việt Nam – Cổ tích loài vật*, Nguyễn Thị Yên chủ biên, NXB Khoa học xã hội, trang 346-348)